

Samen Opvoeden: opvoedhulp voor migrantengezinnen, met name Marokkaanse en Antilliaanse ouders Academische Werkplaats Samen voor de Jeugd

Wat is het?

Een onderzoek naar de vraag hoe de hulp aan migrantengezinnen met opvoedproblemen verbeterd kan worden, met speciale aandacht voor gezinnen met een Marokkaanse en Antilliaanse migratieachtergrond.

Aanleiding

Migrantengezinnen maken relatief weinig gebruik van opvoedingshulp voor kinderen van 2 tot 12 jaar, terwijl zij wel opvoedproblemen hebben. Uit landelijke gegevens blijkt dat dit met name geldt voor Marokkaanse en Antilliaanse gezinnen.

Het onderzoek

Tijdens het onderzoek zijn 3 stappen doorlopen: luisteren – vergelijken – verbeteren.

Luisteren: Wat zijn de behoeften van ouders? Welke opvoedzorgen hebben ze en is er behoefte aan ondersteuning? Met interviews en groeps gesprekken is nagegaan of ouders met een Nederlands, Marokkaanse en Antilliaanse herkomst gemotiveerd zijn om gebruik te maken van opvoedhulp. Daarnaast is een cohortonderzoek 'ouder- en kind ervaringen in Den Haag' opgezet in samenwerking met het project Verbeteren zorgcoördinatie (zie factsheet Verbeteren zorgcoördinatie). Met vragenlijsten is onderzocht welke beschermende en risicofactoren van het kind, het gezin en de gezinscontext bijdragen aan het hebben van zorgen en het gebruiken van opvoedhulp.

Vergelijken: Wat is er internationaal bekend over opvoedhulp voor migrantengroepen? Hiertoe is een meta-analyse van de bestaande opvoedinterventies uitgevoerd. Er is nagegaan welke manieren er zijn om interventies af te stemmen op de wensen van migrantengezinnen en in hoeverre het cultureel aanpassen van interventies effectief is.

Verbeteren: Hoe kan opvoedhulp aangepast worden aan de behoeften van migrantengezinnen? Er is hierbij gekozen voor een inhoudelijke aanpassing van een opvoedinterventie, zodat de hulp beter aansluit bij de behoeften van migrantenouders. Deze opvoedinterventie is aangeboden aan ouders in achterstandswijken en daarna geëvalueerd.

Resultaten

Uit de interviews met ouders blijkt dat zorgen over de invloed van stress op het kind (door bijvoorbeeld een scheiding of het wonen in een onveilige buurt) vaker genoemd worden door ouders met een lage sociaal economische positie. Ouders met een migratieachtergrond maken zich daarnaast zorgen over het opvoeden in 2 culturen. Ouders geven aan behoefte te hebben aan opvoedhulp, met name in een vorm waarin ouders ervaringen kunnen uitwisselen. De motivatie om deel te nemen aan opvoedhulp is lager als ouders vinden dat externe factoren en stress de oorzaak zijn van de opvoedproblemen. De motivatie voor deelname aan opvoedhulp is het hoogst tijdens periodes van snelle veranderingen in de ontwikkeling en het gedrag van kinderen. De periodes die door ouders worden genoemd, zijn na de geboorte, de peutertijd en de adolescentie. Ouders met een Marokkaanse herkomst noemen daarnaast de leeftijd van 7 jaar als een periode waarin ze gemotiveerd zijn om meer te leren over het disciplineren van kinderen.

Voorlopige bevindingen van het onderzoek 'ouder- en kind ervaringen in Den Haag' laten zien dat meer dan de helft van de ouders zorgen heeft over de ontwikkeling van hun kind of over opvoeding in het algemeen.

Uit de meta-analyse komt naar voren dat rekening gehouden kan worden met behoeften van gezinnen door bijvoorbeeld het aanpassen van interventiematerialen, zoals vertaling of vereenvoudiging van materialen en het tonen van een diverse groep ouders (qua migratieherkomst en sociaal economische positie) op dvd-fragmenten. Ook kan ervoor gekozen worden om meer gebruik te maken van intermediaire paraprofessionals (zie factsheet Moeilijk bereikbare groepen). Een meer diepgaande verandering is het veranderen of aanvullen van de inhoud van de hulp. Zo kan een extra sessie aangeboden worden die aansluit bij de specifieke behoeften van de doelgroep.

Toepassing en toekomst

Praktijk

Naar aanleiding van het onderzoek is de bestaande opvoedinterventie Triple P aangepast. Er is een sessie over het omgaan met (negatieve) emoties en stress ontwikkeld en toegevoegd aan de oudercursus Triple P niveau 4. In de sessie 'omgaan met emoties' leren ouders hoe emoties invloed hebben op het opvoeden, hoe ze negatieve gedachten kunnen herkennen en ombuigen naar helpende gedachten, en hoe ze goed voor zichzelf kunnen zorgen. De aangepaste cursus is aangeboden door ervaren professionals in Leiden en Den Haag aan een cultureel diverse groep ouders uit achterstandswijken. De sessie is positief beoordeeld door deelnemers met een gemiddeld rapportcijfer van een 8. Een uitgebreidere evaluatie zal uitwijzen in hoeverre de sessie over emoties en stress succesvol was en welke adviezen bruikbaar zijn voor het aanbieden van opvoedhulp aan migrantengroepen.

Daarnaast leveren de onderzoeksresultaten inhoudelijke input voor de toolkit 'Diversiteitsgevoelig werken en opleiden'. Hierin bundelen en verspreiden 4 academische werkplaatsen hun kennis over diversiteitsgevoelig werken en opleiden, zodat ook andere organisaties elders in het land deze kennis kunnen toepassen.

Onderzoek

De resultaten van het onderzoek worden ook gebruikt in het door ZonMw gefinancierde consortium Opvoedondersteuning (CIKEO). Het consortium onderzoekt de behoeften van gebruikers, werkzame factoren binnen opvoedinterventies en de effecten/kosten ervan om tot een gerichtere aanbeveling voor professionals te komen welke interventie wanneer, bij wie en door wie het best ingezet kan worden.

Projectgegevens

Titel Samen Opvoeden
Uitvoering door Academische
Werkplaats Samen voor de Jeugd

Contactgegevens

Matty Crone
m.r.crone@lumc.nl
071 526 84 44

augustus 2017

Producten en publicaties

- www.samenvoordejeugd.nl
- Artikel in *Prevention Science*
- Artikel in *Children and Youth Services Review*
- Toolkit 'Diversiteitsgevoelig werken en opleiden'